

Державна служба зайнятості вивчала моделі підтримки молоді та людей з інвалідністю у Швеції

26.9.2026 - | Урядовий портал

Як допомогти молоді не загубитися між школою і першим робочим місцем? Як створити робочий простір для людини з інвалідністю і запропонувати можливості для переходу на ринок праці? Ці питання були ключовими під час робочого візиту представників Державної служби зайнятості до Швеції за підтримки Helvetas Ukraine та Шведського Агентства з питань міжнародної співпраці та розвитку (Sida).

Шведський ринок праці також має свої виклики та особливості. Серед зареєстрованих у службі зайнятості Швеції близько 150 тисяч людей перебувають без роботи понад рік. При цьому роботодавці у промисловості, сільському господарстві, державному та приватному секторах говорять про труднощі з пошуком працівників.

У Службі зайнятості Швеції (Arbetsförmedlingen) виокремлюють чотири групи, для яких вихід на ринок праці може бути складнішим: люди, народжені за межами ЄС, з «короткою» освітою, віком 55+ та з інвалідністю. За даними, представленими під час візиту, близько 70% зареєстрованих шукачів роботи належать щонайменше до однієї з цих груп.

Тому шведська служба зайнятості робить акцент не на один універсальний інструмент підтримки, а на індивідуальний маршрут людини.

Один із принципів роботи Arbetsförmedlingen – раннє втручання. Бажано, щоб необхідна підтримка була визначена впродовж перших трьох місяців. Людина може отримати професійну орієнтацію, мотиваційну підтримку, навчання, практику, допомогу в пошуку роботодавця або супровід безпосередньо на робочому місці.

Для людей з інвалідністю у службі працюють фахівці з ерготерапії та адаптації робочого середовища. Окремі спеціалісти працюють за методикою Supported Employment – супроводжують людину безпосередньо на робочому місці, допомагають в адаптації задач та комунікації із роботодавцем.

Є й фінансові інструменти для роботодавців. Наприклад, держава може компенсувати частину витрат через зниження працездатності працівника. Тобто важливо не просто надати людині будь-яку послугу або знайти роботу, ключове – запропонувати те, що відповідає її запиту, потребам і можливостям.

Особливу увагу під час візиту приділили Samstart – моделі підтримки молодих людей під час переходу від школи до професійного життя. І Arbetsförmedlingen починає працювати з молодого людиною ще в останній рік навчання, щоб до завершення школи зрозуміти її інтереси, навички, потреби та визначити подальший маршрут. Модель передбачає співпрацю школи, служби зайнятості, муніципалітету та інших фахівців.

За оцінкою шведської сторони, щороку близько 5-6 тисяч молодих людей потребують такого формату переходу від школи до подальшого навчання. Важлива складова моделі – можливість бачити не окремий епізод, а весь шлях людини.

Окремий блок цієї моделі – Samstart+, що був запроваджений у 2025 році та буде реалізований до 2028 року. Він розрахований на молодих людей з інвалідністю або ментальною інвалідністю віком від 16 до 24 років, де головним викликом є знайти правильне рішення саме для конкретної людини. Для цього застосовується більш ґрунтовний підхід, професійна оцінка потреб і розуміння освітнього та життєвого контексту молодої людини. Окремий акцент робиться на ранньому втручанні та безперервності підтримки. А системний збір даних має показати весь шлях молодої людини і допомогти зрозуміти, які рішення справді працюють.

У Стокгольмі модель роботи з молоддю доповнюють міські молодіжні центри. Представники української служби зайнятості відвідали Transformator – відкритий простір, де молодь може отримати консультацію, допомогу з навчанням і працевлаштуванням. Тут працюють фахівці, які супроводжують молодих людей віком 19-29 років.

Лише один із підрозділів минулого року працював приблизно з 720 молодими людьми. Близько 82% тих, хто завершив програму, перейшли до роботи або навчання.

Один із практичних інструментів – Stockholmsjobb, тимчасове працевлаштування молоді приблизно на шість місяців. Щороку в межах міста надають близько 1000 таких робочих місць, із них близько 280 – молодим людям через спеціалізований молодіжний підрозділ. Молодь працює в муніципальних установах, громадських організаціях, міських компаніях і приватному секторі.

В окремих випадках молоді люди половину часу працюють, а половину навчаються, але отримують повну зарплату. Це дає можливість одночасно здобувати робочий досвід і завершувати освіту.

Один із найважливіших принципів у Швеції – не чекати, поки молода людина сама звернеться по допомогу. Якщо вона припиняє навчання, муніципалітет країни має обов'язок встановити з нею контакт і запропонувати подальший маршрут.

<https://www.kmu.gov.ua/news/derzhavna-sluzhba-zainiatosti-vyvchala-modeli-pidtrymky-molodi-ta-liu-dei-z-invalidnistiu-u-shvetsii>